

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/biezaca-dzialalnosc-biu/178323,104-rocznica-zbrodni-w-Stonawie-29-stycznia-2023-r.html>
30.04.2024, 20:38

104. rocznica zbrodni w Stonawie - 29 stycznia 2023 r.

W wydarzeniu prezesa IPN reprezentował dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa Adam Siwek.

PRZECHOONIU
POWIEDZ POLSCE
TU LEŻYM JEJ SYNY
POSŁUSZNI
JEJ PRAWOM
DO OSTATNIEJ
GODZINY

Minister Jan Dzierżyc

29 stycznia 2023 r. na cmentarzu w Stonawie, przy mogile 20 polskich obrońców Śląska Cieszyńskiego, tradycyjnie jak co roku, pochyłiliśmy głowy, złożyliśmy kwiaty oraz uczciliśmy pamięć poległych i pomordowanych Polaków.

Uczczono pamięć
polskich ofiar konfliktu
zbrojnego o Śląsk
Cieszyński w 1919 roku
- fot. Sylwia Grudzień
<https://zwrot.cz/2023/01/uczczono-pamiec-zolnierzy-poleglych-w-polsko-czechoslowackiej-wojnie/>

fot. Sylwia Grudzień

<https://zwrot.cz/2023/01/uczczono-pamiec-zolnierzy-poleglych-w-polsko-czechoslowackiej-wojnie/>

Uroczystości w 104. rocznicę walk zainaugurowała msza świętą w kościele pw. św. Marii Magdaleny. Liturgii przewodniczył ksiądz proboszcz Roland Manowski-Słomka. Następnie uczestnicy uroczystości w asyście żołnierzy Wojska Polskiego przeszli na lokalny cmentarz katolicki. Hymn Polski i Czech, apel poległych zwieńczony salwą honorową oraz ceremonia złożenia wiązek kwiatowych na polskiej kwaterze wojennej to główne punkty głównych obchodów upamiętniających. Asystę zapewniła 21 Brygada Strzelców Podhalańskich z Krakowa.

W stonawskich uroczystościach zorganizowanych przez Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Ostrawie udział wzięli m.in. Ambasador RP w Pradze Mateusz Gniazdowski, Dyrektor Departamentu Edukacji, Kultury i Dziedzictwa MON Paweł Hut, Dyrektor Gabinetu Szefa Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych Wojciech Lesiak, Komendant Śląskiego Oddziału Straży Granicznej w Raciborzu gen. bryg. SG Adam Jopek, Prezes Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego Helena Legowicz oraz członkowie parlamentu Republiki Czeskiej.

Polsko-czeski spór o Śląsk Cieszyński był konsekwencją aspiracji obu narodów do budowania niepodległych państw na gruzach monarchii austro-węgierskiej. Strona polska była zainteresowana podziałem spornych ziem według kryterium etnicznego, natomiast władze czechosłowackie zgłaszały pretensje do całego regionu w oparciu o podział administracyjny. Ponadto dla rządu w Pradze kluczowe było panowanie nad ośrodkiem przemysłu ciężkiego i strategiczną linią kolejową Koszycko-Bogumińską wobec

przewidywanego kolejnego konfliktu terytorialnego z Węgrami.

23 stycznia 1919 roku wojska czechosłowackie wkroczyły na Śląsk Cieszyński, wykorzystując zaangażowanie państwa polskiego w walki z Ukraińcami, wspierającego jednocześnie powstanie wielkopolskie i gromadzącego siły wobec narastającego bolszewickiego zagrożenia. Wobec czterokrotnie liczniejszych regularnych, dobrze wyposażonych w artylerię i broń maszynową wojsk agresora strona polska mogła wystawić nieliczne oddziały osłonowe i milicję. Szybkie postępy sił czechosłowackich udało się zatrzymać dopiero na linii Wisły po bitwie pod Skoczowem 28-30 stycznia.

Działania wojsk czechosłowackich charakteryzowała niestety niezwykle brutalność, w wielu przypadkach dochodziło do zbrodni na polskich jeńcach wojennych oraz na ludności cywilnej. Czeskie bojówki zamordowały kilkudziesięciu polskich działaczy narodowych, a kilka tysięcy Polaków zostało wypędzonych ze spornych terytoriów. 26 stycznia 1919 po zajęciu Stonawy czescy żołnierze zamordowali kilkunastu polskich jeńców z 12 Pułk Piechoty Ziemi Wadowickiej oraz członków miejscowej polskiej milicji.

Artykuł p. Sylwii Grudzień ["Uczczono pamięć polskich ofiar konfliktu zbrojnego o Śląsk Cieszyński w 1919 roku"](#)

Materiał Video <https://www.youtube.com/watch?v=FFZYObLvZdl>